

prima instanță - S. Bleșceaga
instanța de apel - N. Vascan, E. Clim, Iu. Cotruță

ÎNCHEIERE

03 septembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Nicolae Clima
Ion Druță
Dumitru Mardari

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Takacs Zoltan Laszlo,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Takacs Zoltan Laszlo împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova și Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de drept,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2014, prin care au fost admise apelurile declarate de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuraturii Generale a Republicii Moldova, casată hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 25 septembrie 2013 în partea încasării prejudiciului material și în partea admiterii acțiunii privind obligarea Procuraturii Generale de a aduce scuze oficiale lui Takacs Zoltan Laszlo, și emisă în această parte o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă. În rest hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 25 septembrie 2013 a fost menținută.

c o n s t a t ă

La 25 octombrie 2011 Takacs Zoltan Laszlo a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova și Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de drept.

În motivarea acțiunii Takacs Zoltan Laszlo a indicat că la 17 iulie 2008 a fost reținut, apoi arestat, fiind învinuit în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 165 al. (1) lit. c) Cod penal.

Prin sentința Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 18 august 2008 a fost recunoscut culpabil în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 165 al. (1) lit. c) Cod penal și condamnat la 7 ani de închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2008 a fost casată sentința Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 18 august 2008, fiind achitat din lipsa elementelor infracțiunii.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 03 noiembrie 2008 a fost respins recursul procurorului și menținută decizia Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2008.

Consideră că ilegal a fost deținut în stare de arest în penitenciarul nr. 13 din Chișinău în condiții umane și degradante – fără lenjerie de pat, celula supraaglomerată, rece și fără ventilație, cu lumină solară limitată, era deținut împreună cu persoane bolnave de tuberculoză, alimentație insuficientă.

Astfel, prin acțiunile ilegale ale organelor de drept i s-a cauzat prejudiciu moral, care se exprimă prin suferințe fizice ca consecință a deținerii ilegale în celula penitenciarului, retrăiri, care în cumul i-au provocat o stare de anxietate, urmată de stres și depresie profundă, care i-au afectat grav sănătatea.

De asemenea, menționează că în rezultatul acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală a suferit și familia sa, fiindu-i șifonată imaginea sa profesională pentru o perioadă îndelungată de timp, fiind lipsit de posibilitatea de a activa, fiindu-i afectate afacerile din România, prin care i s-a cauzat o daună materială în mărime de 88500 lei.

Takacs Zoltan Laszlo solicită încasarea de la Procuratura generală a prejudiciului material în mărime de 88500 lei, a prejudiciului moral în mărime de 2000000 lei și a cheltuielilor de judecată.

Ulterior, Takacs Zoltan Laszlo a depus cerere suplimentară de chemare în judecată.

În motivarea cererii a menționat că la 03 noiembrie 2008 a fost eliberat de sub arest, însă i-a fost refuzată eliberarea pașaportului și a telefonului mobil, acestea fiind anexate la materialele dosarului ca obiecte delictive.

De asemenea, a menționat că a fost deținut ilegal în stare de arest în perioada 17 iulie 2008 – 03 noiembrie 2008, în total 107 zile.

Astfel, în urma reținerii și arestului, i-a fost pricinuită o pagubă materială prin reținerea telefonului, a pașaportului și pierderea salariului în sumă de 18746 lei, inclusiv telefon de model „Nokia 6300” la prețul de 505 RON sau 2187,4 lei, taxele pentru pașaportul românesc 266 Ron sau 1154,45 lei și salariul pierdut în perioada reținerii în sumă de 3500 RON sau 15190 lei.

Takacs Zoltan Laszlo solicită încasarea din bugetul de stat a prejudiciului material ratat în mărime de 88500 lei, a prejudiciului material în mărime de 18746,73 lei, a prejudiciului moral în mărime de 2000000 lei și a cheltuielilor de judecată. De asemenea, a solicitat obligarea Procuraturii Generale de a prezenta scuzele de rigoare.

Prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 25 septembrie 2013, acțiunea a fost admisă parțial. De la bugetul de stat prin intermediul Ministerului

Finanțelor a fost încasat în beneficiul lui Takacs Zoltan Laszlo prejudiciul material în mărime de 3341 lei 85 bani și prejudiciul moral în mărime de 40000 lei, cu obligarea Procuraturii Generale de a-i aduce scuze oficiale în formă scrisă în numele statului lui Takacs Zoltan Laszlo. În rest acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2014, au fost admise apelurile declarate de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuraturii Generale a Republicii Moldova, casată hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 25 septembrie 2013 în partea încasării prejudiciului material și în partea admiterii acțiunii privind obligarea Procuraturii Generale de a aduce scuze oficiale lui Takacs Zoltan Laszlo, și emisă în această parte o nouă hotărîre, prin care acțiunea a fost respinsă. În rest hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 25 septembrie 2013 a fost menținută.

La 10 iunie 2014 Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea recursului, modificarea deciziei instanței de apel în partea încasării prejudiciului moral, cu diminuarea acestuia în limitele rezonabile.

Recurentul Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, în motivarea recursului a menționat că instanța de apel urma să respecte principiul reparării echitabile și rezonabile a daunei morale, iar suma acordată nu trebuie să reprezinte o contribuție exagerată a celui ce plătește și o îmbogățire nejustificată pentru beneficiar.

Astfel, consideră că la determinarea prejudiciului moral, instanțele urmau să respecte și criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale, echitabile, adică în așa fel trebuie să fie stabilite, încît să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului moral cauzat.

La 06 august 2014 Takacs Zoltan Laszlo a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu restituirea pricinii spre rejudecare.

Recurentul Takacs Zoltan Laszlo, în motivarea recursului a menționat că nu i s-a adus la cunoștință nici un act de procedură efectuat în pricina în cauză, nu i s-a comunicat nici o hotărîre judecătorească adoptată în cauza dată și nici apelurile formulate de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuraturii Generale, astfel fiindu-i încălcate drepturile fundamentale și respectiv dreptul la apărare și la un proces echitabil.

Examinând temeiurile recursurilor, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sînt inadmisibile din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 358 al. (1) CPC, hotărîrile pronunțate în primă instanță de judecătoria pot fi atacate cu apel la curțile de apel de drept comun.

În conformitate cu art. 429 al. (4) CPC, nu pot fi atacate cu recurs deciziile de trimitere a cauzei la rejudecare ce nu se supun nici unei căi de atac, nici hotărîrile în a căror privință persoanele indicate la art.430 nu au folosit calea de apel, din moment ce legea prevede această cale de atac.

Din materialele dosarului rezultă că hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 25 septembrie 2013 a fost atacată cu apel de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2014, au fost admise apelurile declarate de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuraturii Generale a Republicii Moldova, casată hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 25 septembrie 2013 în partea încasării prejudiciului material și în partea admiterii acțiunii privind obligarea Procuraturii Generale de a aduce scuze oficiale lui Takacs Zoltan Laszlo, și emisă în această parte o nouă hotărîre, prin care acțiunea a fost respinsă. În rest hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 25 septembrie 2013 a fost menținută.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că în aceste condiții, Takacs Zoltan Laszlo nu a folosit calea de apel împotriva hotărîrii primei instanțe și respectiv nu avea dreptul să declare recurs împotriva deciziei instanței de apel.

În ceea ce privește recursul declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4) CPC, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel, ci a formulat critici ce se axează asupra fondului cauzei.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC.

Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, accesul la un tribunal în aspectul art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale cuprinde și condițiile în care poate fi atacată o hotărâre a unor instanțe de fond (*Guerin versus Franța*).

Totodată, acest drept nu este absolut, iar marja de apreciere aparține statului. Cu referire la caz, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că dreptul recurențelor de acces la un tribunal în aspectul art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale nu este afectat.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Takacs Zoltan Laszlo ca inadmisibile.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursurile declarate de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Takacs Zoltan Laszlo se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Nicolae Clima

Judecătorii

Ion Druță

Dumitru Mardari